

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Cor. Descriptio VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

cernuntur, quo & eorum securitati provideatur, & minori naturæ dispendio spiritus dissipentur: quin vt extrinsecus irruentibus iniurijs minus sint obnoxij, ossibus vndequaque, & palpebris, quasi proprijs sepimentis sunt obuallati: magnitudo eorum tanta est, quanta ad rerum imagines sufficiat: natura tota est aquea, mollis, lubrica, splendens, pellucida, vt celerius rerum omnium spectra, colores, imaginem excipiant. Totum præterea oculorum corpus, sex musculis, totidem tunicis, tribus humoribus, duobus neruis, venis, & arteriis quamplurimis, adipeque copioso constituitur. Musculi vndequaque muniti volubilitate perniciter versant, tunica fluentem naturam, veluti solidiori vallo muniunt, quarum vna est venalis, & arteriis quamplurimis distincta, funde similitudinem reddit, altera cornea duritie, & pelluciditate cornu prætenue, & accuratè politum refert. Tertia inæ acinum, & folliculum, à quo pedunculus auulsus est, figura, colore, tenuitate, læuitate externa spectantibus exhibet. Quarta tenuitate telas aranearum æmulatur. Quintam reticularis à retis similitudine medici dixerunt. Postrema veteribus incognita, vitrea, & ipsa vitreum humorem, omni ex parte ambit. Detectis tunicis effluunt statim, & in apertum prodeunt partes oculorum nobilissimæ: humores quippe, aqueus, crystallinus, & vitreus, sed crystallino summus debetur honor, qui anima oculi, speculum internis, & centrum ideo dici solet.

Quid neruos loquar, quorum vnus visioni, alter motioni deseruit, quid adipem? quid venas? quid arteriolas? quid musculos? portenti profecto simile est, quod vno corpufculo, tam varij generis particulas natura concluserit. Quid de oculorum effectis dicam? vident, mirantur, adamant, concupiscunt, amoris, iræ, furoris, misericordie, vltionis indices sunt, in audacia profiliunt, in reuerentia subsident, in amore blandiuntur, in odio effertur, gaudente animo hilares subridunt, eodem moerente languescunt, in ira exasperantur, in cogitatione, ac cura quiescunt, cum mente semper intenti: vnde tot vsus, tot nomina, torui, truces, flagrant, graues, transuersi, limi, submissi, blandi, ad lummum ad animi motus ita sunt compositi, vt alter animus esse videatur.

Vide Plin.
l. 7.
p. 233.

A V R E S.

Descriptio V.

AVres animi lances, suam quoque merentur commendationem, quam Cicero li. 2. de natura Deorum paucis perrexit.

Auditus semper pater, cuius etiam sensu dormientes egemus, a quo cum sonus est acceptus, etiam e somno excitamur. Flexuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex, & directum pateret, prouisum etiã, vt si qua minima bestiola conaretur irrumperè, in foribus aurium, tanquam in visco inhaeresceret: Extra autem eminent, quæ appellantur aures, & tegendi causa factæ, tutandique sensus, & ne adiectæ voces laberentur, atque errarent priusquam sensus ab his pulsus esset. Sed duros, & quasi corneolos habent introitus, multisque cum flexibus, quod his naturis relaxis amplificatur sonus. Quocirca, & in fidibus, testudine resonatur, aut cornu, & ex tortuosis locis, & inclusis redduntur ampliores. Aurium item est artificiosum quoddam, & admirabile iudicium, quo iudicatur, & in vocis, & in tiliarum, ac neruorum cantibus varietas sonorum, interualla, distinctio, & vocis genera permulta, canorum, fuscum, leue, asperum, graue, acutum, flexibile, durum, quæ hominum solummodo auribus iudicantur.

C O R.

Descriptio VI.

SED nihil corde admirabilius hoc vasculo, quo tanta rerum continetur immensitas, de quo præclare Laurentius.

Hoc præstantioris animæ sedes, vitæ domicilium, fons sanguinis, & quasi perpetuus caloris focus, quo vigente omnia vigent, intereunte marcescunt, atque dilabuntur. Primum pyramidis est figura sensim gracilifcente, ex basi enim ampliore in turbinatum mucronem definit, quo longitudo ad tractum, rotunditas ad robur, amplitudinemque conferat. Situm est in medio thorace, vt vitalem spiritum, & viuificum nectar salutaris instar syderis, in omnia extrema diffundat. Quantitas eius exigua, vt cæterorum vite principio.

cipiorum, quorum vis maxima in parua mole spectabilis emicat, carne durâ est, & solida, quo, & illa inditi à Deo caloris flamma contineatur facilius. & necessaria perpetui motus agitatio, atque diuturnior, atque expeditior, sic in suos actus prorumpat: caro hæc triplici villorum genere intertexta est, quorum recti à basi ad mucronem extremum producti, in cordis diastole sanguinem per venam cauam in dextrum sinum, aërem per arteriam venosam in sinistram trahunt, obliquorum ministerio attractis perfruitur, qui verò transuersi orbiculatim, cor, eiusque ventriculos ambiunt, sanguinem in pulmones, vitalem spiritum in aortam, & fumidos vapores in arteriam venosam egerunt. Adfunt venæ nutritiæ, & ingenium calorem, fouentes arteriæ, totam basim cordis instar coronæ cingunt, & ramulos hinc inde expliçant. Totum deinde corpus peculiari tunica cingitur, & adipe copioso, tota fere cordis superficies obliuitur, ne ob perennes motus incendio cõflagret, & fatifcat. Quid eius motum loquat? quem non minus mirari liceat, quam celi habitentis conuersionem, aut Euripi septies interdiu, & noctu reciprocantis æstus: hæc agitatione fit spirituum generatio, & nihil omnino in perfecto animali ferax est, nisi vis illa præpotens cordis fecunditatem largiatur.

MANVS, ET DIGITI,

Descriptio VII.

Quàm verò aptas, & quàm multarum artium ministras manus natura homini dedit: digitorum enim contractio, facilis, facilisque porrectio, propter molles commissuras, & artus, nullo in motu laborant: Itaque ad pingendum, ad sculpendum, ad neruorum eliciendos sonos, ac tiliarum apta manus est admotione digitorum. Atque hæc oblectationis, illa necessitatis, cultus dico agrorum, extractionesque tectorum, tegumenta corporum, vel, texta, vel suta, omnemque fabricam artis, & feris; ex quo intelligitur, adiuuenta animo, percepta sensibus, adhibitis opificum manibus, omnia nos consequutos, vt tecti, vt vestiti, vt salui esse possimus, vrbes, muros, domicilia, delubra habeamus. Iam verò operibus hominum, manibus cibi varietas inue-

nitur, & copia, nam & agri multa ferunt, que vel statim consumantur, vel mandentur condita vetustati, & præterea vescimur bestiis, & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo, efficitur etiam domitu nostro quadrupedum vectiões, quorum celeritas, atque vis nobis ipsis adfert vim, & celeritatem: nos onera, quibusdam bestiis, nos iuga imponimus, nos elephantorum acutissimis sensibus, nos sagacitatem canum, ad vtilitatem nostram abutimur, nos è terræ cauernis ferrum eliciuimus, rem ad colendos agros valde necessariam. Nos aris, auri, argenti venas penitus abditas inuenimus, & ad vsum aptas, & ad ornatum decoras: arborum autem consecione, omnique materia, & culta, & syluestri, partim ad calefaciendum corpus igni adhibita, & ad mitigandum cibum vtimur, partim ad ædificandum, vt tecti, septi, frigora, caloresque pelamus, magnos vsus autem affert ad nauigia faciendâ, quorum cursibus suppeditantur, omnes vndique ad vitam copiam, quasque res violentissimas natura genuit, earum moderationem nos soli habemus, maris, atque ventorum, propter nauticarum rerum scientiam, plurimisque maritimis rebus fruimur, atque vtimur.

C O M A.

Descriptio VIII.

Coma reuerenda in scribis, veneranda in sacerdotibus, terribilis in bellatoribus, decora in adolescentibus, compra in mulieribus, dulcis in pueris, inquit Ambrosius Hexam. lib. 6. cap. 9.

Huius descriptionem in muliere persequutus est Apuleius, suo, vt solet stylo intemperantius velificatus.

Quid cum capilli color gratus, & nitor splendidus ilhucet? & contra solis aciem vegetus fulgurat? vel placidus renidet? aut in contrariam gratiam variat aspectum, & nunc aurum coruscans, in mellis lenem deprimitur vmbra, nunc coruina nigredine carulus, columbarum colli flosculos æmulatur: vel cum guttis Arabicis obunctus, & pectinis arguti dente tenui discriminatur: & pone versum coarctus oculis occurrens, instar speculi reddit imaginem gratiorem.

Quid